

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

Ar komercdarbības atbalsta saņemšanu saistītie nosacījumi

Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 1.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Pētniecības un inovāciju kapacitātes stiprināšana un progresīvu tehnoloģiju ieviešana kopējā P&A sistēmā" 1.1.1.3. pasākuma "Praktiskas ievirzes pētījumi" atlasē

Laura Ausmane

CFLA Valsts atbalsta nodaļas vadošā eksperte

Laura.ausmane@cfla.gov.lv

20.09.2023.

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

Saturs

1. 1.1.1.3. specifiskā atbalsta mērķa projekti
- vispārīgi
2. Stimulējošā ietekme (2.3.kritērijs)
3. MVK statusa noteikšana (3.2.kritērijs)
4. GNU pazīmju vērtēšana (2.4.kriterijs)
5. Nelikumīgā komercdarbības atbalsta
atgūšana

1.1.1.3. specifiskā atbalsta mērķa projekti - vispārīgi

Nesaimnieciski projekti
(komercdarbības atbalsts netiek piešķirts)

- Pētniecība, kurā rezultāts ir izmantojams pētniecībai, nav paredzama rezultātu izmantošana ieņēmumu gūšanai
- Projektu iesniedz pētniecības organizācija
- Var īstenot efektīvā sadarbībā
- Komercdarbības atbalsta izslēdzošo nosacījumu kontrole dzīves ciklā

Saimnieciski projekti (tiek piešķirts komercdarbības atbalsts)

- Projektu iesniedz saimnieciskās darbības veicēji (komersanti, augstskolas, biedrības)
- Atbalstu piešķir atbilstoši EK Regulas Nr.651/2014 nosacījumiem (GNU prasība, atbalsta likmes atbilstoši MVK statusam)
- Uzrauga atbilstību Regulas Nr.651/2014 nosacījumiem

Stimulējošās ietekmes prasība

- ▶ Priekšnosacījums izriet no Komisijas regulas Nr.651/2014 6.panta 2.punkta.
- ▶ SAM MK noteikumu 41.2.apakšpunkts - darbības var uzsākt no brīža, kad labuma guvējs ir iesniedzis sadarbības iestādei iesniegumu par projekta īstenošanu, ievērojot Komisijas regulas Nr. 651/2014 6.panta 2.punktā minētos nosacījumus par stimulējošo ietekmi. Ja darbi pie projekta uzsākti pirms projekta iesniegšanas atbalsta sniedzējam, viss projekts ir noraidāms

GBER Regula 651/2014

Stimulējošā ietekme

- ▶ Atbalstu uzskata par tādu, kam piemīt stimulējoša ietekme, ja projekta iesniedzējs **ir iesniedzis dalībvalstij rakstisku atbalsta pieteikumu, pirms sākas darbs pie projekta vai pirms sākas darbība.**
 - ▶ Regulas Nr.[651/2014](#) 6.panta 2.punkts
- ▶ “**darbu sākums**” ir ar ieguldījumu saistītu būvdarbu sākums vai pirmā juridiski saistošā apņemšanās pasūtīt aprīkojumu, vai citas saistības, kas padara ieguldījumu neatgriezenisku, – atkarībā no tā, kas notiek pirmais. Zemes pirkšanu un tādus **sagatavošanās darbus** kā atļauju saņemšanu un priekšizpētes veikšanu neuzskata par darbu sākumu. Attiecībā uz pārņemšanu “darbu sākums” ir brīdis, kad tiek iegādāti aktīvi, kas ir tieši saistīti ar iegādāto uzņēmējdarbības vietu.
 - ▶ Komisijas regulas Nr.651/2014 2.panta 23.punkts

Stimulējošā ietekme

- “**darbu sākums**” ir ar ieguldījumu saistītu būvdarbu sākums vai pirmā juridiski saistošā apņemšanās pasūtīt aprīkojumu, vai citas saistības, kas padara ieguldījumu neatgriezenisku, – atkarībā no tā, kas notiek pirmais.
 - Praktiski tas nozīmē noskaidrot, kad līgums par projekta darbībām stājas spēkā?
- Kā pārliacināties?
 - IUB mājaslapā, vai ir izsludināts iepirkums -> OK
 - Vai ir lēmums pieņemts par iepirkuma uzvarētāju? -> OK
 - Vai ir noslēgts līgums ar uzvarētāju? -> vērtējam padziļināti

Stimulējošā ietekme

- ▶ Vai noslēgtais līgums ir **bez atrunām**?
 - ▶ Līgums stājas spēkā parakstīšanas brīdī.
 - ▶ Līgums stājas spēkā konkrētā datumā – atlikta līguma spēkā stāšanās, piemēram, 01.01.2024.
 - ▶ Līgums stājas spēkā pēc projekta pieteikuma iesniegšanas CFLA – datums nav konkretizēts.
 - ▶ Līgums stājas spēkā pēc CFLA pozitīva lēmuma pieņemšanas - datums nav konkretizēts.

Nianses

- Nav pieļaujama situācija, ka izmaksas, kas ir radušās pirms PI iesniegšanas, sedz FS no saviem līdzekļiem un izmaksas, kas radušās pēc PI iesniegšanas tā paša līguma ietvaros, piešķir valsts atbalstu. Parasti līgums stājas spēkā visa tā kopumā, nevis pa daļām.
- Nav nozīmes, ja finansējuma saņēmējs iesniedz apliecinājumu, ka bez atbalsta projektu neīstenotu.
- Attiecībā uz esošiem darbiniekiem jābūt norīkojumam strādāt projekta ietvaros; jāievēro norīkojumos norādītie datumi
- **!!!** Uzmanīgi līgumpētījumu gadījumā – SAM MK not.27.4.p. paredz pie PI pievienot šo noteikumu 29. punktā minētā līguma apliecinātu kopiju par līgumpētījuma izpildi – faktiski, tam ir jābūt līguma projektam vai vismaz ar atliekošiem nosacījumiem;
- Projekta īstenošanas laikā papildu atbalsta piešķiršana nav iespējama

MVK statusa noteikšanas nepieciešamība

- ▶ Priekšnosacījums izriet no Komisijas regulas Nr. [651/2014](#) 25.p., I pielikuma u.c.
- ▶ SAM MK noteikumu 3.p. - Publisko finansējumu ar saimniecisku darbību saistītu projektu īstenošanai piešķir saskaņā ar Komisijas regulas Nr. [651/2014](#) 25.pantu, kas tiek piemērots atbalsta saņēmējiem, kuri atbilst sīkajiem (mikro), mazajiem, vidējiem vai lielajiem saimnieciskās darbības veicējiem, un saskaņā ar Komisijas regulas Nr. [651/2014](#) 28. pantu, kas tiek piemērots tādiem atbalsta saņēmējiem, kuri ir sīkie (mikro), mazie vai vidējie saimnieciskās darbības veicēji.

Vadlīnijas:

- Eiropas Komisijas izstrādātā [Lietotāja rokasgrāmata par MVU definīcijas piemērošanu](#).
- Centrālās finanšu un līgumu aģentūras sagatavotais [Informatīva rakstura materiāls par mikro, mazā un vidējā uzņēmuma, viena vienota uzņēmuma un grūtībās nonākušā uzņēmuma statusa noteikšanu](#) (atjaunots 01.2024.) kas sniedz ieskatu, kā nosakāms mikro, mazā un vidējā uzņēmuma (MVK) statuss.

MVK statusa noteikšana

- **Uzņēmuma lielums=visas uzņēmumu grupas lielums**
- **Nosaka uz atbalsta piešķiršanas dienu**
- **MVK deklarāciju iesniedz visi saimnieciskās darbības veicēji (arī sadarbības partneri) un MVK deklarācijā norādītā informācija tiek pārbaudīta**

Ja tiek konstatētas būtiskas atšķirības MVK deklarācijā norādītajos datos pret Lursoft datu bāzē pārbaudē konstatēto, kas ietekmē atbalsta intensitāti, tiek prasīts skaidrot neprecizitātes MVK deklarācijā vai arī to precizēt.

- **Valsts/pašvaldības institūciju gadījums (3.panta 4.punkts)**

Uzņēmums nav MVK, ja 25% vai vairāk procentus no tā kapitāla vai balsstiesībām tieši vai netieši, kopā vai atsevišķi kontrolē viena vai vairākas valsts struktūras.

- **Uzņēmums zaudē vai iegūst MVK statusu**

tikai, ja uzņēmuma darbības rādītāji pārsniedz robežvērtības divos pārskata periodos pēc kārtas, izņemot gadījumu, ja MVK tiek apvienots vai to iegādājas lielāka grupa - tad uzņēmums zaudē savu MVK statusu nekavējoties, sākot no darījuma dienas.

- **MVK statusa noteikšanai var izmantot pilna laika ekvivalenta datus (ja tas izmaina MVK kategoriju)**

"Klupšanas akmeņi" dokumentācijas sagatavošanā

► **MVK deklarācija:**

- vienmēr aktuāli dati par grupas uzņēmumiem pirms VA piešķiršanas;
- sniegt finanšu rādītājus par vienu un to pašu gadu;
- sarežģīta grupas uzbūve – partneruzņēmums vai saistīts (ja apvienojas fiziskas un juridiskas personas, ģimenes locekļi);
- atbildība uzņēmumam par savas grupas deklarēšanu.

► **Saistīto uzņēmumu finanšu datu iesniegšana** - "ejam līdz galam" un pievienojam gada pārskatu datus, ja tie nav publiski pieejami, vai norādām tīmekļa vietnes

► **Fiziskas personas - saimnieciskās darbības veicēji, ja tiem ir daļas vairākos uzņēmumos**

► **Ja MVK lielums ir mainījies starp PI iesniegšanu un precizējumu iesniegšanas laiku, pašiem jāņem vērā šīs izmaiņas**

GNU pazīmju vērtēšanas nepieciešamība

- ▶ GNU pazīmes definētas Komisijas regulas Nr. [651/2014](#) 2.p. 18.punktā
- ▶ SAM MK noteikumu 31.1.p. - Projekta iesniedzējam un sadarbības partnerim noteiktas šādas prasības: ja tas ir ar saimniecisku darbību saistīts projekts, tas nav grūtībās nonācis saimnieciskās darbības veicējs atbilstoši Komisijas regulas Nr. 651/2014 2. panta 18. punktā noteiktajai definīcijai. Projekta iesniedzējam jāapliecina atbilstība Komisijas regulas Nr. 651/2014 2. panta 18. punkta "c" apakšpunktam;

Grūtībās nonākušā uzņēmuma pazīmju vērtēšana – Komisijas reg. 651/2014 2.panta 18.punkts

- ▶ “grūtībās nonācis uzņēmums” ir uzņēmums, attiecībā uz kuru pastāv vismaz viena no šādām situācijām:
 - ▶ uzkrāto zaudējumu dēļ ir zudusi vairāk nekā puse no tās parakstītā kapitāla;
 - ▶ uzņēmumam tiek piemērota kolektīva maksātnespējas procedūra, vai tas atbilst savas valsts tiesību aktos noteiktiem kritērijiem, lai tam pēc kreditoru pieprasījuma piemērotu kolektīvu maksātnespējas procedūru;
 - ▶ uzņēmums ir saņēmis glābšanas atbalstu un vēl nav atmaksājis aizdevumu vai atsaucis garantiju vai ir saņēmis pārstrukturēšanas atbalstu un uz to joprojām attiecas pārstrukturēšanas plāns;
 - ▶ attiecībā uz uzņēmumiem, kas nav MVU, pēdējos 2 gadus:
 - ▶ uzņēmuma parādsaistību un pašu kapitāla bilances vērtību attiecība ir pārsniegusi 7,5; un
 - ▶ uzņēmuma procentu seguma attiecība, kas rēķināta pēc EBITDA, ir bijusi mazāka par 1,0

GNU pazīmju vērtēšana

- ▶ **Svarīgi!** GNU pazīmes vērtē **individuāli** pašam uzņēmumam (atbalsta pretendentam/sadarbības partnerim) un tā saistīto uzņēmumu **grupai**.
- ▶ GNU pazīmes tiks vērtētas uz **projekta iesnieguma iesniegšanas brīdi** un **uz projekta iesnieguma apstiprināšanas brīdi**;
- ▶ Atbilstoši GNU kritērijam – GNU pazīmes tiks vērtētas, izmantojot finanšu datus pēdējos apstiprinātajos gada pārskatos, kas iesniegti, ievērojot gada pārskata likumā noteiktos termiņus
 - ! Svarīgi, lai arī visiem saistītās grupas uzņēmumiem ir pieejami pēdējie apstiprinātie gada pārskati
 - ! Gadījumā, ja informācija nav publiski pieejama, tai jābūt pievienotai pie projekta iesnieguma
- ▶ GNU pazīmes grupai nosaka, summējot saistīto uzņēmumu datus vai izmantojot konsolidēto pārskatu datus

Gadījumā, ja
uzņēmumam
pēc pēdējā
GP ir GNU,
bet
2024.gada
laikā finanšu
situācija ir
uzlabojusies,
tad

- ▶ jāiesniedz operatīvais starpperioda pārskats ne “vecāks” kā viens mēnesis uz projekta iesnieguma iesniegšanas dienu, kuru apstiprinājis zvērināts revidents un kurš tiek iesniegts kopā ar projekta iesniegumu;
- ▶ ja ir palielināts pamatkapitāls – jāiesniedz informācija par pamatkapitāla palielināšanu (parakstīts), kuru vērtē kompleksi kopā ar zvērināta revidenta apstiprinātu operatīvo starpperiodu pārskatu

! Ja GNU pazīmes ir tikai kādam no grupas uzņēmumiem, kas neietekmē kopējo grupas rādītāju, tad operatīvais finanšu pārskats nav jāgatavo

Kādās
situācijās
projekts tiks
noraidīts
(atbilstoši
GNU
kritērijam):

- ▶ projekta iesniedzējs vai tā saistīto uzņēmumu grupa (summējot datus) atbildīs kaut vienai no GNU pazīmēm;
- ▶ nav pieejama finanšu informācija par pēdējo apstiprināto gada pārskatu (par 2023.gadu) atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Šis nosacījums attiecas ne tikai uz pašu atbalsta pretendentu, bet arī uz visiem tā saistītajiem uzņēmumiem (arī ārvalstu uzņēmumiem);
- ▶ nav pievienots operatīvais finanšu pārskats (ja attiecināms)

Nelikumīgā komercdarbības atbalsta atgūšana

Atgūšanas pamats

- ▶ Eesti pagār EST spriedums
 - ▶ Atgūšanas pienākums gulstas uz atbalsta sniedzēju
- ▶ SAM MK noteikumi – detalizēta kārtība
- ▶ Komercdarbības atbalsta kontroles likums – nacionālais regulējums

Pamatprincipi

- ▶ Atbalsta saņēmējam ir jāatmaksā atbalsta sniedzējam nelikumīgais/viss saņemtais valsts atbalsts ar procentiem no brīža, kad pirmo reizi nodots atbalsta saņēmēja rīcībā no privātiem līdzekļiem

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

Paldies!

Laura Ausmane

Valsts atbalsta nodaļas vadošā eksperte

Laura.Ausmane@cfla.gov.lv

20.09.2024.

Rīga